

Vasemmiston ryhmäpuhe

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän puheenjohtaja Annika Lapintie 12.12.2011

Afganistan selonteko

Suomi takaisin perinteiseen YK:n rauhanturvaamiseen

Arvoisa puhemies,

Suomi lähti Afganistaniin aluksi vain pääkaupungin Kabulin ja uuden hallinnon suojaksi. Samaan aikaan Yhdysvallat kävi tämän rauhanturvaamisoperaation rinnalla sotaa kaksoistornit tuhonnutta ryhmittymää ja sen liittolaisia talebaneja vastaan.

Kuluneina vuosina onkin ollut vaikea nähdä, missä kulkee rauhanturvaamisen ja sodankäynnin välinen raja.

Jo lähtökohta rauhanturvaamisoperaatiolle oli sekava ja heikko. ISAF eli YK:n kriisinhallintaoperaatio on ollut täysin Yhdysvaltain strategian armoilla.

Suomen silloinen hallitus laajensi Suomen vastuuta Afganistanissa alueellisesti kysymättä siihen eduskunnan lupaa. Eduskunta ei tehnyt silloin arviota siitä, mitä Afganistanissa on saavutettavissa.

Kun Afganistanissa ei ollut turvallisuutta, niin aukon täyttivät maakunnalliset sotilasjohtajat. Kun ei ollut turvattua toimeentuloa, niin sen aukon ovat täyttäneet huumekauppa ja värväytyminen erilaisiin aseistettuihin joukkioihin ja sissiryhmiin.

* * *

Ulkomaisten joukkojen on määrä vetäytyä Afganistanista vuonna 2014. Parhaassa tapauksessa tämä ulkomaisten joukkojen poistuminen asettaa sodan osapuolille selkeän aikarajan rauhanneuvottelujen käymiseksi.

Ennuste ei kuitenkaan ole hyvä. Osapuolten tavoitteita on vaikea yhdistää. Lisäksi Pakistan pyrkii vaikuttamaan lopputulokseen, koska se pitää Afganistania tärkeänä strategisena alueena. Siksi myös Pakistan on saatava sopuun mukaan.

Rauhanturvajoukkojen lähdettyä on riskinä, että palataan Neuvostoliiton lähdön jälkeiseen kaikkien sotaan kaikkia vastaan. Äärisunnalaisten pommi-isku shiialaisia vastaan Kabulissa on jo paha enne.

* * *

Kehitysyhteistyön lisääminen on huolestuttavassa turvallisuustilanteessa vaikeaa, mutta välttämätöntä. Koulutukseen, terveydenhoitoon ja infrastruktuuriin panostaminen ovat asioita, jotka luovat afganistanilaisille pitkän aikavälin edellytyksiä paremmalle toimeentulolle.

Miinanraivaus parantaa maanviljelyksen edellytyksiä ja riippuvuus huumekaupasta vähenee. Hallinnon ja poliisin korruptiota vastaan on taisteltava.

Avainasemassa tässä ovat afganistanilaiset toimijat itse. Sotilaiden lähtö ei voi tarkoittaa kansainvälisen yhteisön tuen loppumista.

* * *

Vasemmisto on vaatinut pitkään Suomen sotilasjoukkojen vetämistä Afganistanista ja operaation muuttamista jälleenrakentamista tukevaksi siviilioperaatioksi.

Tähän suuntaan ollaan nyt vihdoin menossa, ja nyt onkin laadittava suunnitelma sotilaiden kokonaan pois vetämiseksi.

* * *

Suomella on velvollisuus kansainvälisen yhteisön jäsenenä auttaa Afganistania.

Suomi on tänä vuonna tukenut kehitysyhteistyötä Afganistanissa 21 miljoonalla eurolla, ja YK:n ja Punaisen Ristin kautta on kanavoitu humanitaarista apua kahdella miljoonalla eurolla.

Kehitysyhteistyössä Afganistanissa korostuu vaatimus tuen tehokkuudesta, vaikuttavuudesta ja johdonmukaisuudesta. Väärin kohdennetulla avulla voidaan jopa pahentaa tilannetta, kun taas oikein kohdennettu apu on välttämätöntä.

Sama koskee siviilikriisinhallintaa. Esimerkiksi poliisilaitoksen vahvistaminen ilman toimivaa oikeusvaltiota voi jopa lisätä korruptiota.

Suomi on tänä vuonna satsannut siviilikriisinhallintaan 3,8 miljoonaa euroa. Esimerkiksi EU:n EUPOL-siviilikriisinhallintaoperaatio tähtää poliisin ja rikosoikeusjärjestelmän kehittämiseen. Tässä Suomi on toiseksi suurin asiantuntijoita lähettävä maa 33 asiantuntijallaan.

* * *

Suomen on kansainvälisessä sotilaallisessa toiminnassa palattava perinteiseen YK:n rauhanturvaamiseen, jossa Suomella on vuosien mittaan kehittynyt korkea osaaminen ja kunniakas historia. Näin hallitus on myös päättänyt tehdä mm. Libanonissa.

Afganistanin operaatio toimii meille tärkeänä muistutuksena siitä, että rauhanturvaamisen ja suurvallan sotaoperaation yhdistäminen tuottaa huonoja tuloksia. Suomen tulee kansainvälisessä sotilaallisessa toiminnassa toimia omien kokemustensa pohjalta ja omia vahvuuksiaan hyödyntäen.